

Na temelju članka 26. stavak 1. točka e), Ustava Županije Posavske („Narodne novine Županije Posavske“, broj:15/23 – pročišćeni tekst), Skupština Županije Posavske na _____ sjednici održanoj dana _____ 2024. godine, d o n o s i

ZAKON
O PROGLAŠENJU ZAŠTIĆENOG KRAJOBRAZA
– KOPNENI KRAJOBRAZ „TIŠINA“

Članak 1.
(Predmet Zakona)

Ovim Zakonom proglašava se zaštićeni krajobraz - kopneni krajobraz „Tišina“ (u daljem tekstu: zaštićeni krajobraz), utvrđuje kategorija i naziv razreda zaštićene prirodne vrijednosti, precizan opis granica prostornog obuhvata zaštićenog područja, naziv mjerila kartografskog prikaza i kartografski prikaz s precizno opisanim granicama prostornog obuhvata, sastavni dijelovi ekološkog sustava, osnovne vrijednosti zaštićenog krajobraza, mjere zaštite, dozvoljene aktivnosti, definira se nadležnost upravljanja, plan upravljanja, inventarizacija, vlasništvo zaštićenog područja, naknade za korištenje, nadzor i evidencija.

Članak 2.
(Kategorija i razred zaštićenog krajobraza)

- (1) Zaštićeno područje spada u kategoriju Va - zaštićeni krajobraz.
- (2) Naziv razreda zaštićenog krajobraza je kopneni krajobraz.

Članak 3.
(Opis granica ukupnog obuhvata)

(1) Cijeli prostor zaštićenog krajobraza nema zoniranih površina. Granica polazi od točke broj 1 koja se nalazi na tromeđi i to granici katastarskih općina Grebnice i Tišina s jedne strane i katastarskoj granici Republike Hrvatske s druge strane, a ima koordinate Y=6542089.36, X=4989426.00, te ide na jug granicom katastarske općine Grebnice i katastarske granice Republike Hrvatske, istočnom granicom k.č. 3022 u katastarskoj općini Grebnice, preko točke broj 2 koja ima koordinate Y=6542103.58, X=4989200.56, potom ka jugoistoku do točke broj 3 s koordinatama Y=6542380.60, X=4988916.05, dalje nastavlja ka jugu do tromeđne k.č. 3022, 506 i 512 u katastarskoj općini Grebnice koja ima oznaku broj 4 i koordinate Y=6542385.78, X=4988815.77, dalje nastavlja u istom smjeru istočnom granicom k.č. 512 u katastarskoj općini Grebnice, do točke broj 5, koja se nalazi na tromeđi k.č. 508, 509 i 512 u katastarskoj općini Grebnice, a ima koordinate Y=6542371.93, X=4988755.43, dalje nastavlja sijekući k.č. 509, 510, 3018 i 3009 u katastarskoj općini Grebnice do točke broj 6,

tromeđe k.č. 3009, 1053 i 3005 u katastarskoj općini Grebnice, koja ima koordinate Y=6542392.71, X=4988704.50, potom nastavlja ka jugozapadu, jugoistočnom granicom k.č. 1053 u katastarskoj općini Grebnice do točke broj 7, tromeđe k.č. 1052, 1053 i 3005 u katastarskoj općini Grebnice, koja ima koordinate Y=6541908.10, X=4988434.20, dalje nastavlja istim smjerom, jugoistočnom granicom k.č. 999/1 u katastarskoj općini Grebnice do lomne točke broj 8 koja ima koordinate Y=6541890.80, X=4988424.99, potom nastavlja prema sjeverozapadu, sijekući k.č. 999/1 u katastarskoj općini Grebnice, a preko lomnih točki, koje imaju koordinate: broj 9 Y=6541840.41, X=4988448.64; broj 10 Y=6541718.76, X=4988491.34; broj 11 Y=6541550.40, X=4988570.89; broj 12 Y=6541372.50, X=4988660.90 do lomne točke broj 13 koja ima koordinate Y=6541241.19, X=4988706.76, dalje nastavlja istim smjerom sijekući k.č. 3019, 651, 650 i 649 u katastarskoj općini Grebnice do točke broj 14 koja ima koordinate Y=6541095.92, X=4988787.17, dalje nastavlja istim smjerom sijekući k.č. 649, 648, 646, 645 i 3019 u katastarskoj općini Grebnice do točke broj 15 koja ima koordinate Y=6540937.79, X=4988850.84, potom nastavlja u istom smjeru sijekući k.č. 3019, 700 i 3025 u katastarskoj općini Grebnice do točke broj 16, koja se nalazi na granici između katastarske općine Grebnice i katastarske općine Tišina, a ista ima koordinate Y=6540887.73, X=4988872.47, dalje nastavlja istim smjerom, preko lomnih točki koje imaju koordinate: broj 17 Y=6540812.34, X=4988905.44; broj 18 Y=6540642.99, X=4988978.99; broj 19 Y=6540443.08, X=4989064.97; broj 20 Y=6540192.55, X=4989175.81, prema sjeverozapadu, sijekući k.č. 3826, 572/2, 571/2, 571/1, 3808/1, 591, 584, 587, 854, 856, 859, 860, 858, 862, 866, 3833, 869, 872/1, 872/2, 875/2, 875/1, 878/2, 878/1 i 881/3 u katastarskoj općini Tišina do točke broj 21, koja se nalazi na tromeđi k.č. 881/2, 881/3 i 886 u katastarskoj općini Tišina, potom nastavlja prema sjeverozapadu, preko pomnih točki koje imaju koordinate: broj 22 Y=6540009.09, X=4989298.27; broj 23 Y=6539914.79, X=4989391.96; broj 24 Y=6539816.97, X=4989491.13; broj 25 Y=6539703.62, X=4989602.26; broj 26 Y=6539585.24, X=4989721.36; broj 27 Y=6539479.40, X=4989829.01; broj 28 Y=6539416.70, X=4989889.80; broj 29 Y=6539326.41, X=4989983.50; broj 30 Y=6539270.22, X=4990043.80, sijekući k.č. 886, 2888, 823, 822, 821, 803/2, 803/1, 815/1, 815/3, 807/2, 808/4, 808/3, 808/2, 808/1, 809, 811, 730, 3795/1, 780, 779, 778, 777, 775, 774, 773, 767, 766, 3810/32, 1050, 3795/1, 1053/3, 1053/1, 1053/2, 1079, 1076/5, 1076/2, 1078/1, 1077, 1085, 1088/2, 1085, 1111/1, 1110/1, 1109/1, 3836/2, 1109/2 u katastarskoj općini Tišina do lomne točke broj 31 koja ima koordinate Y=6539165.91, X=4990152.04 i nalazi se na granici katastarske općine Tišina i katastarske općine Šamac, potom se lomi prema sjeveru i ide granicom između katastarske općine Tišina i katastarske općine Šamac preko lomne točke broj 32 koja ima koordinate Y=6539338.31, X=4990448.65, do lomne točke broj 33 koja ima koordinate Y=6539488.97, X=4990842.06 koja se nalazi na tromeđi katastarske općine Tišina, katastarske općine Šamac i katastarske granice Republike Hrvatske na rijeci Savi, dalje nastavlja prema jugoistoku, sjevernom granicom k.č. 3827 u katastarskoj općini Tišina, granicom katastarske općine Tišina i katastarske granice Republike Hrvatske, koritom rijeke Save, preko lomnih točki koje imaju koordinate: broj 34 Y=6540007.72, X=4990596.83 i broj 35 Y=6540301.24, X=4990439.93, do lomne točke broj 36 koja ima koordinate Y=6540535.04, X=4990417.08, potom nastavlja prema sjeveroistoku, sjevernom granicom k.č. 3827 u katastarskoj općini Tišina, tj. graničnom linijom između katastarske općine Tišina i katastarske linije Republike Hrvatske, preko lomne točke broj 37 koja ima koordinate Y=6540873.14,

X=4990560.00, do lomne točke broj 38 koja ima koordinate Y=6541418.67, X=4990863.02, dalje nastavlja prema istoku, sjevernom granicom k.č. 3827 u katastarskoj općini Tišina koja je ujedno i granica između katastarske općine Tišina i katastarske granice Republike Hrvatske do lomne točke broj 39 koja ima koordinate Y=6541829.81, X=4990818.50, dalje nastavlja prema jugu, istočnom granicom k.č. 3827, tj. granicom između katastarske općine Tišina i katastarske granice Republike Hrvatske, preko lomnih točki koje imaju koordinate broj 40 Y=6542082.98, X=4990500.10 i broj 41 Y=6542143.80, X=4989922.99 do lomne točke broj 1, od koje je i počeo opis granice obuhvata.

(2) Površina obuhvata zone zaštićenog krajobraza iznosi P=471,91 ha.

Članak 4. (Kartografski prikaz)

Kartografski prikaz zaštićenog krajobraza sastavni je dio ovog Zakona, prikazan s precizno opisanim granicama ukupnog prostornog obuhvata, ortofoto snimkom te topografskom kartom u mjerilu 1:10.000.

Članak 5. (Znanstvena podloga)

Znanstvena podloga za proglašenje zaštićenog područja Tišina sastavni je dio ovog Zakona.

Članak 6. (Sastavni dijelovi ekološkog sustava)

Područje zaštićenog krajobraza sastoji se od tri geografski različita, ali biološki integrirana dijela koji zajedno čine ekološki sustav: vodoplavno zaštićeni dio, inundacijski dio i pripadajuća površina rijeke Save.

Članak 7. (Osnovne vrijednosti)

Osnovne vrijednosti zaštićenog krajobraza čine:

- (1) Geološka raznolikost i prirodno naslijeđe na zaštićenom području:
 - a) prirodne vrijednosti geomorfološkog karaktera (bare, šume, rijeka),
 - b) izražena geološka profilacija terena,
 - c) varijabilnost reljefnih i orografskih formi i
 - d) tradicionalni zanati i vještine.
- (2) Visok stupanj florističke raznolikosti:
 - a) rijetke vrste flore i

- b) rijetka i reliktna staništa.
- (3) Biološka raznolikost faune:
- a) ugrožene i rijetke vrste ptica,
 - b) ugrožene vrste šišmiša,
 - c) ugrožene vrste riba,
 - d) ugrožene vrste sisavaca,
 - e) narušena struktura vrlo specifičnih staništa i
 - f) hranilišta kao preduvjet održivosti faune.

- (4) Hidrološke karakteristike:
- a) močvarne površine kao najugroženija područja,
 - b) kanali koji dreniraju vodo-zaštitno područje,
 - c) rijeka Sava i granične površine i
 - d) inundacijska plavna površina.

Članak 8. (Mjere zaštite)

(1) U cjelokupnoj zoni zaštićenog krajobraza, provodit će se mjere zaštite specifičnih prirodnih i kulturnih obilježja koje su usmjerene na očuvanje i održavanje izvornog stanja, a obuhvaćaju zabranu gospodarskih i drugih aktivnosti koje nisu usklađene sa statusom zaštićenog područja.

(2) U okviru granica zaštićenog krajobraza, šumsko-gospodarske osnove i lovno-gospodarske osnove, uskladit će se s mjerama zaštite utvrđenim Zakonom o zaštiti prirode FBiH i Strategijom upravljanja vodama Federacije BiH 2022.-2032.

Članak 9. (Dozvoljene aktivnosti)

U cjelokupnoj zoni zaštićenog krajobraza dozvoljavaju se sljedeće aktivnosti:

- a) izgradnja turističkih, sportskih, kulturnih i rekreacijskih objekata za ljetni i zimski turizam, a koji će biti ambijentalni i izgrađeni u skladu s planskom dokumentacijom,
- b) sječa šume uz odobrenje nadležne institucije,
- c) poljoprivredna proizvodnja (ratarstvo),
- d) razvoj malog gospodarstva i kućnih radinosti,
- e) izgradnja stambenih naselja za domicilno stanovništvo,
- f) izgradnja nove i održavanje postojeće prometne infrastrukture i
- g) izgradnja javnih parking prostora za posjetitelje.

Članak 10. (Upravitelj zaštićenog područja)

(1) Zaštićenim krajobrazom upravlja Ministarstvo prometa, veza i zaštite okoliša Županije Posavske (u nastavku: Ministarstvo) kroz Plan upravljanja.

(2) Plan upravljanja donosi Vlada Županije Posavske (u nastavku: Vlada) na prijedlog Ministarstva, u roku od 12 mjeseci od usvajanja Zakona.

(3) Ministarstvo vodi Registar zaštićenih područja i prikuplja podatke vezane za stanje prirodnih vrijednosti područja.

Članak 11.

(Plan upravljanja zaštićenog područja)

(1) Plan upravljanja određuje razvojne smjernice, način izvođenja zaštite, korištenja i upravljanja zaštićenim područjem, te smjernice za zaštitu i očuvanje prirodnih vrijednosti zaštićenog područja, uz uvažavanje potreba lokalnog stanovništva.

(2) Plan upravljanja sadrži:

- a) ciljeve i politiku upravljanja zaštićenim područjem,
- b) smjernice održivog upravljanja zaštićenim područjem i
- c) smjernice za realizaciju plana.

(3) Potrebna sredstva za obavljanje poslova zaštite zaštićenog krajobraza osigurat će se iz proračuna Županije Posavske.

(4) Ministarstvo će donijeti godišnji plan financijskih sredstava potrebnih za realizaciju Plana upravljanja, uz suglasnost Vlade.

Članak 12.

(Inventarizacija)

Nakon usvajanja Zakona, Ministarstvo je dužno u roku od tri godine provesti inventarizaciju i kartiranje flore, faune i fungi, te inventarizaciju i kartiranje staništa.

Članak 13.

(Vlasništvo zaštićenog područja)

(1) Vlasništvo nad nekretninama u zaštićenom području mogu stjecati pravna i fizička lica u skladu sa Zakonom.

(2) Vlasnik nekretnina u zaštićenom području dužan je u slučaju prodaje ponuditi svoju imovinu Vladi.

(3) Ukoliko Vlada ne prihvati ponudu u roku od 60 dana od dana prijema ponude, vlasnik svoju imovinu može prodati drugom pravnom ili fizičkom licu.

(4) Vlasnik zaštićenog dijela prirode dužan je prihvatiti, bez naknade, određivanje granica zaštićenog područja i dozvoliti pristup tom dijelu područja radi zadovoljavanja znanstvenih, edukacijskih, estetskih i kulturnih potreba društva.

Članak 14.

(Naknada za korištenje)

(1) Ukoliko je korištenje nekretnina u okviru zaštićenog područja ograničeno ili zabranjeno, vlasnik ima pravo na naknadu zbog ograničenja kojima je podvrgnut.

- (2) Odluku o visini naknade iz stavka (1) ovog članka donosi Vlada.
- (3) U slučaju spora o visini naknade odlučuje nadležni Sud.
- (4) Naknada se isplaćuje na način predviđen u Planu upravljanja.

Članak 15.
(Nadzor)

(1) Ministarstvo obavlja Upravni nadzor nad provedbom Zakona i propisa donesenih na temelju Zakona.

(2) Inspekcijski nadzor nad provedbom Zakona i propisa donesenih na temelju Zakona, obavlja Županijska uprava za inspekcijske poslove.

Članak 16.
(Kaznene odredbe)

Kaznene odredbe za prekršaje u području obuhvata zaštićenog krajobraza po ovom Zakonu primjenjuju se sukladno Zakonu o zaštiti prirode Federacije Bosne i Hercegovine.

Članak 17.
(Evidencija)

Evidencije o zaštićenim područjima Županije Posavske te karte i opisi granica svih zaštićenih područja s dokumentacijom o provođenju mjera zaštite, čuvaju se u Ministarstvu.

Članak 18.
(Stupanje na snagu)

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Narodnim novinama Županije Posavske“.

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Županija Posavska
Skupština
Broj: _____
Domaljevac _____ . godine

Predsjednik Skupštine

Blaž Župarić

OBRAZLOŽENJE

USTAVNI TEMELJ

Ustavni temelj za donošenje Zakona o proglašenju zaštićenog krajobraza – kopneni krajobraz „Tišina“ sadržan je u odredbama članka 15. i 26. Ustava Županije Posavske („Narodne novine Županije Posavske“, broj:15/23).

RAZLOZI ZA DONOŠENJE

Jedan od najvažnijih međunarodnih sporazuma o zaštiti močvarnih staništa predstavlja Ramsarska Konvencija, potpisana 1971. godine u iranskom gradu Ramsaru. Ova Konvencija čini okvir za međunarodnu suradnju u zaštiti i razumnom iskorištavanju močvarnih staništa. Sve članice – potpisnice (države) Konvencije koje su se obvezale na opće čuvanje močvara na vlastitom teritoriju i nalaze se na *Ramsarskom popisu*, dužne su donijeti programe zaštite močvarnih staništa te uključiti mjere njihove zaštite i održivog korištenja u svojim planovima. Bosna i Hercegovina ratificirala je Konvenciju 24. rujna 2001. godine, što nas je dodatno obvezalo da područje bare Tišine proglasimo zaštićenim.

U Federaciji Bosne i Hercegovine, u krajnjem sjevernom dijelu na području Općine Domaljevac – Šamac, nalazi se močvarno područje potencijalno za proglašenje zaštićenim krajolikom, „Tišina“. Karakteristika ovog područja je aluvijalna ravničarska topografija izražena plavnim područjima, na južnom rubu panonske nizine, s izuzetno visokom bioraznolikosti. Zauzima 43,85 ha vodene površine, 213,41 ha kopnenog dijela i 214,65 ha poplavnog područja vodotoka, što ukupno iznosi 471,9 ha. Podzemnim vodama veže se s rijekom Savom i Bosnom, a povezan je i kanalom Tursinovac, čiji nasip prolazi kroz potencijalno područje Natura 2000.

Prema rukavcima koji su povezani podzemnim vodama s rijekom Savom i rijekom Bosnom možemo izdvojiti baru Tišinu i Odmut, dok se u morfološkom smislu izdvajaju tri cjeline: aluvijalna ravan Save uz njenu desnu obalu, pojas močvarnih depresija u centralnom dijelu predmetnog obuhvata i prva riječna terasa u južnom dijelu, u području Novog Sela.

Močvarno područje Tišina jedno je od najvažnijih i najugroženijih sastavnica ekosustava Bosanske Posavine. Kroz povijest ovo nepristupačno područje bilo je sastavni dio vojne strategije i služilo je kao skrovište za ljude, izvor hrane i ostale potrebe koje su utjecale na stanje bioraznolikosti. Također, predstavljalo je prirodno razgraničenje između Austrougarskog i Osmanlijskog carstva. Znanstvena istraživanja ovog područja u povijesti bila su vrlo rijetka, a danas se prema posljednjim Standardnim obrascima Nature 2000 (SDF) u njemu nalazi 130 vrsta ptica, 236 vrsta biljaka i mnogobrojnih ostalih životinjskih vrsta. Najznačajniji razlog donošenja Zakona o proglašenju zaštićenog kopnenog krajobraza je zaštita bioraznolikosti ovog močvarnog staništa, koji sadrži vrijedan genofond.

S obzirom na to da se u Tišini nalaze populacije mnogih biljnih i životinjskih vrsta koje imaju kategoriju osjetljive vrste i navedene su u Svjetskom crvenom popisu ugroženosti na globalnoj razini (nizinske šume tvrdih listača, čaplja žilicarka, patka njorka...), proglašenje ovog područja ima veliki značaj za očuvanje bioraznolikosti, tako što će se spriječiti uzroci

nestanka ovih vrsta i njihove ugroženosti kao što su: gubitak staništa, mehaničko onečišćenje rijeke, isušivanje i degradacija staništa, unos invazivnih vrsta, pretjerana upotreba pesticida te ostali oblici onečišćenja i uništavanja.

Navedena močvara ima globalnu vrijednost u pogledu biološke, geomorfološko-hidrološke i ekološke raznolikosti. Predstavlja vrijednost te zaslužuje biti sačuvana u izvornom obliku u cijelosti ili u svojim najvrjednijim dijelovima, te zaslužuje biti pod režimom zaštite u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode. Na taj način stvorit će se odgovarajuće suvremeno i učinkovito upravljanje zaštite (konzervacija) te pružiti razne mogućnosti za razvoj integracijskih poslova u regiji i povezivanje sustava očuvanja prirodnih vrijednosti s drugim društvenim zajednicama.

Proglašenjem ovog zaštićenog područja poboljšavaju se mogućnosti za uživanje, blagostanje i socijalno-ekonomske aktivnosti, što će potaknuti uključivanje lokalne zajednice u očuvanje biološke raznolikosti kao i upravljanje prirodnim i kulturnim vrijednostima. Ovi močvarni resursi s drugim tipovima staništa bit će trajno na raspolaganju lokalnoj zajednici u generiranju nove ekološki profitabilne djelatnosti.

Budući da je Zakonom o zaštiti prirode F BiH predviđeno da zakonodavna tijela županija mogu donositi zakone o proglašenju zaštićenih područja, Ministarstvo je provelo potrebne aktivnosti za proglašenje Tišine zaštićenim područjem, te je angažiralo grupu stručnjaka s područja biološke raznolikosti za izradu Znanstvene podloge za proglašenje zaštićenog područja Tišina, kojom je izvršena evaluacija lokaliteta i dokazana opravdanost za poduzimanje mjera posebne zaštite ovog dijela prirode.

Očuvanje interakcije ljudi i prirode je od vitalnog značaja za zaštitu i održivost područja, s pridruženim prirodnim i drugim vrijednostima.

OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENIH ZAKONSKIH RJEŠENJA

Člankom 1. Zakona o proglašenju zaštićenog krajobraza-kopneni krajobraz „Tišina“ uređuje se predmet Zakona i obim zakonodavnog uređenja predmetne oblasti.

Člankom 2. utvrđena je kategorija i razred zaštićenog krajobraza. U skladu s odredbama Zakona o zaštiti okoliša Federacije BiH, zaštićeni krajobraz spada u kategoriju Va i u razred - kopneni krajobraz.

Člankom 3. utvrđene su granice obuhvata zaštićenog krajobraza.

Člankom 4. utvrđen je kartografski prikaz zaštićenog krajobraza s precizno opisanim granicama ukupnog prostornog obuhvata, s kartom katastarskih čestica, ortofoto snimkom te topografskom kartom.

Člankom 5. utvrđuje se znanstvena podloga za proglašenje zaštićenog područja Tišina.

Člankom 6. utvrđeni su geografski dijelovi koji čine integrirani prostor u kojem će se odvijati postupci zaštite.

Člankom 7. objašnjene su osnovne biološke vrijednosti zaštićenog krajobraza.

Člankom 8. opisan je način provođenja mjera zaštite specifičnih prirodnih i kulturnih obilježja, usmjerenih na očuvanje i održavanje izvornog stanja, te obuhvaćaju zabranu gospodarskih i drugih aktivnosti koje nisu usklađene sa statusom zaštićenog područja.

Člankom 9. propisane su dozvoljene aktivnosti u obuhvatu zaštićenog krajobraza.

Člankom 10. definirano je upravljanje zaštićenim krajobrazom koje se povjerava jedinici lokalne samouprave Općini Domaljevac – Šamac. Upravljanje se provodi na temelju dokumenta „Plan upravljanja zaštićenim krajobrazom Tišina“ kojeg donosi Vlada Županije Posavske na prijedlog Ministarstva u roku od 12 mjeseci od usvajanja ovoga Zakona.

Članak 11. definira radnje koje trebaju stvoriti polaznu osnovu za daljnje znanstvenoistraživačke aktivnosti na inventarizaciji flore, faune i gljiva.

Članak 12. precizno objašnjava koje elemente treba sadržavati Plan upravljanja, financijska sredstva koja treba osigurati te način davanja suglasnosti na isti.

Članak 13. objašnjava vlasništvo nad nekretninama u zaštićenom području te promet istih.

Članak 14. precizira naknade za izgublenu nadležnost nad nekretninama u zaštićenom području.

Članak 15. precizira nadležnost nad provođenjem Zakona i propisa donesenih na temelju Zakona.

Članak 16. definira kaznene odredbe.

Članak 17. opisuje evidencije o zaštićenim područjima, karte i opise koji se čuvaju u Ministarstvu.

Članak 18. precizira stupanje na snagu ovoga Zakona.

Ministarstvo prometa, veza i zaštite okoliša Županije Posavske